

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izdatki priloge ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrlet 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašni in postane se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglašje se plačati loco Gorica.

S O Č A

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Brez obstrukcije.

Zjasnilo se je, in Körber zopet lahko diha. Obstrukcije ne bo, marveč se odgodi državni zbor v miru. Že se je pripravljala nevihta, češki minister-rojak Rezek se jo je bal tako, da je zbežal ter vložil svoje demisijsko prošnjo, Körber pa si je belil lase, kako dobiti izhod iz zagate, v katero je zašel; obstruirati so pomagali tudi že Vsenemci, s kratka: bili smo te dni zopet enkrat v takem položaju, kakoršnih imamo več, odkar je bila vlada kapitulirala pred nemško obstrukcijo, kateri pa so avstrijska specialiteta.

V soboto pa smo mogli že sporočiti, da se je vihar polegel in da je obstrukcije konec. Mladočeski klub je izdal komuniké, v katerem pravi, da je vlada podala parlamentarni klubovi komisiji izjavo, da v času med poletnim in jesenskim zasedanjem državnega zbora stori korake, ki dovedejo do uravnave jezikovnih razmer, ker smatra to kakor neizogiben predpogoj za ozdravljenje notranje-političnih odnošajev, kakor tudi za rešenje velikih nalog, ki čakajo vlado in parlament. To so bili torej tisti kanoni, s katerimi je gospod Körber razstrelil nevihto...

Jedni glavnih čeških zahtev je bilo v zbornici posilancev ustrezno že v petek, namreč sprejeta je bila sprememba zakona o odpisovanju zemljiškega davka v slučaju elementarnih nezgod. (Čehi so zahtevali, naj se tudi slana, zmrzline, suša in moča smatrajo za elementarne nesreče, radi katerih je treba odpisati zemljiški davek, docim se je finančni minister branil suše in moče. Slednjic se je vlada udala.)

Kar se tiče zadnje zahteve glede uravnave jezikovnih razmer, je dobila vlada čas, da stori primerne korake, s katerimi zadovolji zopet Čeha. Gotovo je, da kar na hip ne more vlada ugoditi želji Čehov po ureditvi jezikovnih razmer sedaj, ko živimo v večnih zmešnjavah od danes do jutri, marveč za tak korak treba vstvariti gotov položaj, v katerem se stori ukrep ne prav nepričakovano. Čehi so dali vladi čas za ravnanje, zato pa bodo tudi zahtevali isto svoječasno brez dvoma prav odločno. — Neumno je, kar pišejo naši

neprijatelji, kakor da Mladočehi ne privoščijo diurnistom zboljšanja plač, ter da hočejo isto preprečiti; ne, Čehom ni bilo do kaj takega niti na kraju pameti, marveč parlamentarni položaj je vrgel na površje reči, katerih so se morali Čehi s svojega stališča poprijeti. In da so ravnali z uspehom, to nam kaže sedanj izid iz zamotanih razmer. Vlada je zopet uvidela, da treba uravnati jezikovne razmere, in te smatra za neizogiben predpogoj za ozdravljenje notranje-političnih odnošajev kakor tudi za rešenje velikih nalog, ki čakajo vlado in parlament. Vlada ima torej rešiti v svojih državnozbornih počitnicah veliko nalogo, katero so jej naložili Čehi. Da ni bilo od strani Čehov napovedane obstrukcije, da se ni pričela ista že tudi dejanski vprizarjati v zbornici poslancev, da je šlo vse tako gladko do odgodenja državnega zbora, kakor je hotel Körber, potem bi se bila vlada globoko oddahnila pri odgodenju — tako pa so jej dali Čehi na počitnice nekak „ponavljalni izpit“, in kadar se zopet snidejo, bo vprašana; ako ne bo znala odgovarjati prav, pade.

„Information“ meni, da ravnanje Čehov ni bilo njih vredno in ni bilo modro; prej bi se dalo reči, da je bilo otročje in malenkostno. Tako sodi ta list. Drugi pa so drugega mnenja, in gotovo je, da smejo računati Čehi gledé na to, vsled česar so odstopili od obstrukcije, na svoječasni uspeh. Vse drugače se počuti vlada sedaj nasproti Čehom nego bi bilo to v slučaju, da ni bilo napovedi obstrukcije.

Češki minister-rojak Rezek sedaj ko je „sklenjen mir“, gotovo ostane. Vlada ga neće izgubiti, ker je v tem boju med vlado in Čehi, kakor je jasno sedaj, stal odločno na strani vlade. Mladočehi pišejo o njem, da je postavil vse svoje moči v službo vlade, namesto da bi kot češki minister-rojak delal na to, da se ugodí zahtevam Čehov, in pravijo, da je celo v trenutkih, ko je hotela vlada že odnehati od svoje trdosti nasproti Čehom, bil on tisti, ki jo je vspodbudil na boj proti svojim rojakom. Mladočehi trdijo, da je bil Rezek „spiritus agens“ cele akcije proti njim; zato pravijo tudi, da tega nikdar ne pozabijo. Zaupanje, kolikor so ga imeli Čehi do njega, se je potemtakem znatno

zmanjšalo. Umevno potem, da je bil pobegnill....

Dalo bi se pisati še celo vrsto člankov o besedah vlade, da smatra uravnavo jezikovnih razmer kakor neizogiben predpogoj za ozdravljenje notranje-političnih odnošajev, kakor tudi za rešenje velikih nalog, ki čakajo vlado in parlament. Slično je govorila vlada že večkrat v stiskah in v slovesnih trenutkih. To pot je bila stiska posebno huda. Ali tu se ne bomo bavili z omenjeno izjavo vlade, ker hočemo počakati — dejanj. Jugoslovanski poslanci pa naj gledajo, da ne zamudijo prilike, ako pride, ker če kje v državi, je potreba uravnave jezikovnih razmer na jugu.

„Slovenska Matica“.

„Slovenska Matica“ je literarna institucija, na katero sme biti ponosen slovenski narod. Kaj umevno torej, da stegajo klerikalci svoje dolge prste, hoteč pograbiti to institucijo ter jo prikrojiti po intencijah klerikalizma. Letos so te svoje namere pokazali prav očitno. Prvo so rohnili proti g. vseučiliškemu profesorju dr. Štreklju radi narodnih pesmi, katere izdaja v „Slovenski Matici“, češ, da so pohujšljive ter da morajo izpuščati in piliti, zlasti seveda kar bi se tikhlo mogočnih gospodov v posvečenih črnih in rjavih sukňah.

Narodna pesem, zrcalo ljudskega bitja in žitja, naj bi bila prikrojena tako, kakor hočejo ti mogočni gospodje, in naj bi ne kazala svetu življenja in misljenja našega naroda. Kdor zahteva kaj takega, o tem se mora poleg drugega reči, da nima nikakega smisla za narodno poezijo; in če bi se imelo vršiti izdajanje narodnih pesmi po željah klerikalcev, potem je bolje, da se sploh ne izdaja, ker bi podajali svetu popačen obraz ljudskega življenja in misljenja — mi pa hočemo resnico. Klerikalci pa so se vrezali v tem pogledu, kajti na občnem zboru je prodrla resolucija dr. Tavčarja, s katero se ne vežejo roke dr. Štreklju tako, kakor so mu jih hoteli zvezati pobožni klerikalci.

To jih je ogrelo, da so bili čez teden dni na dopolnilnem občnem zboru še bolj

goreči, in so hoteli vreči iz odhora gg. dr. Tavčarja in pisatelja Kostanjevca. Ali tudi to se jim je ponesrečilo.

Tako so pogoreli dvakrat; ali še občutneje morajo pogoreti odslej vsakokrat, kadar zopet stegnejo svoje prste po „Slovenski Matici“; kajti s tistim dnem, ko bi dobili klerikalci v roke to našo literarno institucijo, je nehala biti „Matica“ to, kar je. Saj se še sedaj — radi ljubeza miru! — preveč udaja vplivu klerikalcev. Oropan bi bil slovenski narod prekorsne institucije, in „Matica“ pod takim vodstvom bi bila nekaka druga „Leonova družba“ in klerikalci bi storili korak naprej v svoji literaturi. „Matica“ bi bila nekako dopolnilo „Dom in Sveta“, in iz nje bi izhajala literarna dela, prikrojena vsa po okusu klerikalizma. Blestel bi po vseh povestih in drugodi katoliški duhovnik, kakor to opazujemo v „Dom in Svotu“, in česar jo preveč tudi v knjigah družbe sv. Mohorja.

Ti duhovniki-pisatelji se čutijo, kadar pišejo kaj, pred vsem duhovnike, in nikdar ne pozabijo, dati vsajemu stanu v spisih največjo veljavo. V vsaki večji povesti, izšli iz duhovske roke, srečaš duhovnika, ki nastopa ob raznih momentih človeškega življenja, tudi v slučajih, ko tega prav nič potreba ni. Ali povesti in drugo literarno blago posvečeni uredniki pretehtajo najprvo s svojega stališča, ali je dosti duhovsko ali ne; ako ni, potem pa ga najraje ne sprejmejo, gotovo pa dajo prednost delu, v katerem pisatelj gori za duhovski stan, pred drugim, četudi boljšim, v katerem pa je premalo ali pa nič pisano o katoliškem duhovniku. Tako skrbijo, da čitatelja ne zapusti niti za hip spomin na veljavo duhovnika v življenju, katero mu dajajo, marveč povsodi mu stopa pred oči, da razsoden in neodvisen čitatelj največkrat s studom vrže tako reč iz rok.

Svoje pisatelje pa vežejo tudi drugače v trde sponde, čez katere ne smejo; udati se se morajo ali pa nehati pisateljati. Da taka prikrojitev škoduje talentom, je pač umevno samo po sebi, zato pa tudi vidvamo duhovniške pisatelje, ki obetajo premnogo, kako se počasi morajo navaditi tistih spon, da postajajo enostranski ali „katoliški“ pisatelji. Tako utesnitev smo živo občutili ob

rečeno, ni bilo besede resnične, toda kakor pravi Ostrinski: »Kaj to mene briga?« Dobil sem tudi naročilo na dve sliki. Hočejo priobčiti mojo sliko in posnetek moje slike. Dobro.

Denarja bo kakor vode.

IV.

Teden pozneje dobim zadatek od barona Hirša.

Ves znesek se izplača, kadar dobí kupec sliko v svojo last; med tem pa mi trgovinska banka položi na mizo pet tisoč frankov samih ludvikov. Odkar živim, nisem še videl toliko denarja. Vrnem se obložen kakor mula...

Ko dospem v delavnico, vsujem svoje ludvike na tla, in ker se doslej še nikdar nisem valjal po zlatu, toroj se jamem valjati po njih. Za menoj se valja Švjatecki... Pride gospodar ter si misli, da sva zgubila pamet... Zabalava sva se po kanibalsko!

V.

Nekega dne mi pravi Ostrinski, da se čuti srečnega, da je prejel jerbašček od Katrice, ker pred njim se odpira bodočnost, kakoršne si ne morem niti misliti.

Bil sem tega zelo vesel, ali bolje, bilo mi je to vsejedno. Verjel pa sem pri tem, da Ostrinski si zna pomagati v življenju.

Ko je hodil za Katrico, je imel sariše na svoji strani; zlasti oče Suslovski je bil z njim. Ostrinski je imel celo nad njim prevago, da je ta Rimljan izgubljal pred njim svojo rimljansko narav. Katrica pa ga je mrzila že od prvega hipa, ko ga je spoznala. Bila je to nekaka tajna zopernost, kajti tega sem si popolnoma svest, da je ni odpahoval od sebe s tem, s čemur odpahuje mene in nas vse, ki podrobnejše poznamo to naturo.

Čuden človek to, ali bolje, čuden literat.

Gotovo so ne samo pri nas, marveč na vseh večjih slovstvenih in umetelnih ognjiščih ljudje, o katerih se nehoté vprašamo, od kod se jemlje njih veljavo?

K takim spada moj prijatelj iz »Letavca«. Kdo bi verjel, da tajnost veljave Ostrinskega in temelj njegovega duševnega obstanka je to, da Ostrinski ne ljubi in ne spoštuje talentov, zlasti pisateljskih; da jih prezira... Prezira pa jih kakor človek, kateremu pravilnost življenja, osupljivo in veliko bi-

stroumje zagotavljajo v društvenem življenju zmago nad njimi.

Treba ga je le videti na sejah, na artistskih, slovstvenih zborih, na obedih jubilarov, s kako ironijo obsoja ljudi, ki v stroki tvorilnosti desetkrat več premorejo od njega, kako jih pritiska k zidu, kako jih bega s svojim razsodkom, jim vsiljuje svojo slovstveno veljavo.

Švjatecki, kadar koli se spomni tega, želi si imeti v rokah desko iz postelje, katero bi hotel razbiti na glavi Ostrinskega, toda jaz le občudujem to njegovo prevago. Ljudje resnično nardarjeni, so pogostoma okorni, bojazljivi, prikrajšani, zlasti na odbijajočem se bistroumju in duševnem ravnotežju... Še le tačas, ko se pravi talent dobí na samem, zrastejo mu krila pri ramah; Ostrinski pa v takih okoliščinah bržkone gre spat, ker sam sebi nima brezpo- gojno ničesar povedati.

Bodočnost napravi med temi ljudmi red, razdeli dostojanstva ter naznači vsakemu primerno mesto. Ostrinski je prebistroumen, da tega ne bi vedel, toda v duhu se le roga temu. Dovolj mu je, da ima v sedanosti nekaj več veljave in da več računajo z njim nego z drugimi, boljšimi od njega.

(Dalje pride.)

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal II. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje.)

Dogovoriva se, da ako bosta oče in mati trdila, da sta šele pozneje izvedela za brzojavko, da jima ne izdam, da vem, kako stoji stvar. Na to se poslovim od Katrice, obljubivši ji, da pridem zvečer.

Zares, moral sem zdrjati še v pisarno društva lepih umetnostij; po njej mi bo najlože spoznati se s tajništvom Salona.

III.

Odpošljem brzojavko z naznanilom, da se zadovoljujem s ceno barona Hirša, toda, da sem sklenil, razstaviti poprej sliko v Varšavi.

Na odpošljatev brzojavke ter ob enem na druge potrebe, si izposodim denarja pri društvu. Dadó mi ga brez obotavljanja. Vse gre kakor po maslu...

»V »Letavcu« in »Bogunu« se pojavljuje moj životopis, v katerem, minogrede

„Oranžah in citronah“ v lanskem „Dom in Svein“!!....

„Slovensko Matice“ so naskočili s takimi nameni, kakor so gori povedani, hoteli so zanesti razpor tudi v to družbo, ali seveda v znamenju sloge! Zdražbarji so naprednjaki, oni pa tisti, ki hočejo mir in red ter ki hočejo ohraniti „Matice“ njeni pravi nameni. Razpor so hoteli narediti in polastiti so se hoteli „Matice“ z zlobnimi nameni! Potem pa govorijo o miru in ljubezni, o spravljivosti in slogi — tisti, ki sejejo nemir in sovraštvo, ki so nespravljivi in slozni le v zastopanju svojih osebnih in stanovskih koristij.

Slovenski narod! Spoznaj vendar, odkod prihaja nad Tebe vse zlo, odkod se pritiska na te v vsakem pogledu le slabi, in odkod Ti hočejo držati razum v temi, da smeš gledati le do gotove daljave. Posvečena roka je tista, katera ti hoče določevati to daljavo, Tebi ne v prilogo, njej ne v neprilogo! — Slovenci! Obvarujmo „Matice Slovensko“ pred nakanami klerikalcev! —

Menda pa se ne motimo, ako sodimo, da je pokazal letošnji občni zbor, da „Slov. Matice“ ne zleze nikdar v klerikalne kremplje....

Dopisi.

In Zgonika. — Gospod je poslal iz nadzvezdnih visin angelja smrti v tiho, skromno sobico zgonisknega župnišča, v koji se je dotaknil s svojo belo roko miroljubnega duhovnika, mu zatisnil oči v sladki sen ter odvedel v brzem vzletu njegovo blago dušo tja nad biserne zvezdice, kjer ni solz, ne zdihovanja, ne britkosti, ne prevar. Božji krilatec je izvršil svoje poslanstvo, in vrlega velež. g. župnika Andreja Ferfolje ni več med nami. Po skoro enemletnem bolehanju je preminil v dan 5. junija t. l. Pokojnik je bolehal na pljučih in zelodcu. Rojen je bil l. 1845. v Dobrodo na Krasu in kot župnik je bil nameščen v Zgoniku l. 1889. Zdi se mi odveč naštevati tu druge podatke njegovega službovanja, omenim le, da je bil njegov značaj moški in trden, kakor kraška skala, na kateri mu je tekla zibel, ter da so ga vsi tuk. občinarji spoštovali in ljubili radi njegove miroljubnosti ter strogo natančnega izpolnjevanja stanovskih dolžnosti. Poznan je bil daleč naokrog kot izboren cerkveni govornik, koji pa ni nikdar zlorabil svoje zgovornosti v politične namene in hujskanja, dobro vedoč, da je cerkev hiša molitve, ne pa kaka politična zbornica. Čital je se pred meseci časnik obeh političnih strank po geslu:

„Da se resnico spozna,
Čuti je treba oba zvana.“

Kaj vse lahko stori za olepšanje nove cerkve miroljuben duhovnik z lastnimi grotinimi žrtvami in s pomočjo ljubečega ljudstva, prepriča se lahko vsakdo ravno v zgoniški cerkvi, koja je bila pred njegovim prihodom silno zanemarjena. Kako je bil pokojnik priljubljen svojim župljanom in prebivalcem bližnjih občin in kako ga je čislala tudi duhovska in svetna gospoda, je pokazal veličastni pogreb 8. t. m., kojega je vodil preč gosp. dekan iz Devina v spremstvu več duhovnikov skozi s črnimi znaki odičeno vas. Pred krsto je stopala šol. mladina. Takoj za to je igrala žalostinke vrla nabrežinska godba. Za krsto so stopali v globoko žalost zatopljeni pokojnikov sorodniki, zastopniki c. kr. okrajnega glavarstva v Sežani, gosp. župan z obč. odborniki ter več odlične gospode. V cerkvi je govoril v slovo pokojniku devinski dekan. Po končanih cerkvenih opravilih in odpeti žalostinki se je pomikal spreved na tukajšnje pokopališče, kjer so položili pokojnikovo truplo med hudim nalivom v črno prst. Na gomilo je položil krasen veneč obč. zastop. šol. mladina. Zraven teh vencev so bili tudi veneč sorodnikov in prijateljev. In ko sem se zadržal poslovlil od preblagega pokojnika, so mi prišle na misel besede našega Simona Gregorčiča:

„Telo sladko ti spalo bo
Globoko pod zemlje,
A duh visoko vrh zvezd
Z duhovi rajskimi ti biva,
V objetu večnega Boga
Tam blaženstvo brezmerno vživa.“

Občinar.

iz Lokavca, 10. junija 1902. — (Zgodovinske črtice vladanja Jozefa I., paše lokavškega.)

Ta v slovenski zgodovini slavnoznani paša se je rodil pri Čohih; letnica neznana! — Kratili so ga prvotno na ime Jozef Vidmar!

— Vsled neznanih zaslug si je pridobil častni naslov „Grof“. — Potem ko ga je občinstvo lokavsko skozi več let nadlegovalo s prošnjami, se je ponižal pred 8 leti tako daleč, ter milostljivo sprejel vodstvo občinskih poslov.

Vsled vsestranskega spoštovanja in časti, katere ta mogotec uživa, mu je čast lokavškega župana povsem deveta briga, kar dokazuje s tem, da nalašč zavlačuje občinske volitve od postavnih 3 do 4 eventualno tudi več let.

Na županskem stolcu sedi obdan od 24 občinskih svetovalcev, katerih večina zaupa povsem njegovi nizki duševni popolnosti!

Sad tega plodonosnega vladanja vživa tukajšnje občinstvo v polni meri! — Za vzgled navedeni naj bodo sledeti zgodovinski podatki:

1. Da težnje kmetskega stanu kolikor možno olajša, znižal je občinske doklade od 40 na 100 in več odstotkov! Le v letošnjem proračunu je blagovolil zopet povišati občinske doklade na 42% radi bližajočih se volitev, ter upa s tem omajati si trdnostjoči županski stolec!

2. Bistro njegovo oko je ugledalo koj uravnavo cest. Priel je s popravo poti Lokavec-Cesta z vso enerzijo, ter isto v kratkem dokončal v popolno zadovoljnost kovačev in kolarjev. — Za to mu bode 10 prenovljeni cesti uprežena živina, posebno z malim zadovoljni osli, do groba hvaležni! Skrbel je pa tudi za nove zgradbe v tej stroki ter zgradil povsem novi takozvani Vidmarjev drevored iz Lokavca v Ajdovščino. Sredi poti, kjer konča cesta, se mu je postavila spominška snežna plošča, v kateri se v vročih poletnih dneh zrcali njegovo slavno ime v zlatih trkah!

Upejal je novo ameriškano knjigovodstvo za občinske posele, iz katerih se nič ne razvidi. Le knjiga mitnine na Slokarskej cesti je v najlepšem redu, računi so precizni in razvidni, nabrane cestnine pa ni nikjer upisane. Glavna skrb mu je varovati občinsko last in gorje onemu, ki bi si skušil polastiti najmanjši del iste, tudi če bi bil njegov ljubljenec podžupan „Pocasn“. (Glej staro Slokarsko cesto.)

Muzikalično njegovo uho je hrepenelo že več časa po novem cerkvenem petju. Vrgel je stare domače pevce v koš, ter naročil si konservatoriste iz Malih Zabelj, katerih čarobni glasovi so se razlegali že pretečeno nedeljo v naši katedrali.

Obdan od ogromne množice prijateljev, zmanjkalo mu je družbe, ter je l. 1901 odkuril v Gorico v splošno žalost Lokavčanov in okoličanov. — Goričanom ne moremo dovolj častitati na tej novi pridobitvi, med tem ko Lokavčani iskreno obžalujemo zgubo edinega plemenitaha župana, dobro vedoč, da položi čimprej v roke volilcev županski mandat, kar vsi želimo.

Nadejamo se, da nas ohranite v dobrem spominu in v tem pričakovanju ostanemo v Vašo plemenitost neuverjeni, udani

Lokavčani.

Branica, 14. junija. — Pri gradnju cest je v prvi vrsti najpotrebnejše, da se ima dober načrt, ter da se delo izvršuje ako le mogoče pod enim vodstvom, oziroma nadzorstvom; ako se pa načrt vedno spreminja ter vodstvo menjava, gre delo po polzevo naprej; tako vidimo pri delu Braniške ceste. Ako se ne motim, se v kratki dobi desetih let most v dolnji Branici z velikimi stroški že tretjič prenareja. V prvo namreč je podvzetnik prehitro pege spodbil, predno so bila podzidja dodelana, in je skupaj padel, potem ga je drugi podvzetnik izdelal iz rezanega kamnja, pripoznan od komisije za popolnoma dobrega; zdaj pa so do tega prišli, da je most premajhen, da ne bode mogel ob povodnjih vode pozirati, zato vržejo kamenita oboka doi in napravijo železni most. Cesta bode zdaj po novem načrtu res kaj lepo izpeljana. Ali za nas in za našo stran prekasno, ker le tistemu, kateri naše krajevne razmere pozna, se mu lahko dopove, kako željno da naše ljudstvo pričakuje odresenja, da se vendar enkrat komunikacija proti Gorici odpre. Koliko se je pri nas v ta namen z delomi, denarjem, potmi žrtvovalo, a vse to nam ne nič koristi, dokler smo proti Gorici in njeni lepi okolici zaprti.

V kratkem smo zgubili tukaj tri se precej znamenite osebe. Umrla je M. Pegan, stara le nekaj tednov manj da ni imela 90 let, iz znane rodbine Peganove. Kmalu potem je umrl tukajšnji posestnik Janez Fabijan, stric g. M. Fabijanu, sodniku v Kobaridu. Čudno da si je smrt že naprej tako na-

tačno slutil. V nedeljo je že v družbi pravil, da bode v malo dneh umrl, v ponedeljek je šel v cerkev, spravit se z Bogom, v torek se je odpeljal v Komen, je dal premoženje — ker ni imel otrok — svojemu vnuku prepisati in v sredo zjutro, ko je hotel vstati, se nagloma umrl. Tri dni potem je pa umrla soproga tukajšnjega trgovca Ant. Kadreča, tudi naglo; pokojnica je bila sestra krškega skofa Mahničca.

Spomladanski mrazovi nam niso veliko škode provzročili. Ali zdaj vedno dežuje in to vso raščo nekako zadržuje, ker je premalo toplote. K sreči da trta se ne cvete; upamo pa boljsega vremena. Češenj je pri nas letos veliko ali kaj pomaga, ker vsled vednega deževja se jih ne bode niti polovico prodalo, ker so popokane. Kakor se sliši, je cena letos visoka, ali pri nas ker nimamo komunikacij z Gorico, ker ni še cesta prodrti, jih prodajamo kilo a 7 do 10 kr. Breskvi in marele bode malo, več pa hrušk in jabolk, posebno pa so se letos češpe zarobile in se tudi lepo razvijajo; pričakovati je najboljšje letine; se uže zdaj vsled teže pripogibajo, in stari ljudje ne pomnijo, da bi bilo vse drevje bodisi na ravnem ali na bregu tako lepo obloženo.

Letos upamo, da bodo v svojem času obrtniki v suhem sadju iz Brd zopet pripeljali k nam beneške Slovenke, katere pri lupljenju sadja tako lepo v svojem beneško-slovenskem narečju svoje pesmi prepevajo.

Domače in razne novice.

Pevska vaja mešanega zbora pevskega in glasbenega društva bode drevi točno ob 8. Vabijo se vse gg. pevke in pevci, da se vdeležje vaje gotovo polnostevilno.

Naroden praznik v Rihembergu. — Po neprijaznih, deževnih dneh smo doživeli v nedeljo prekrasen naroden praznik v cvetoči Vipavski dolini — v Rihembergu, ki si je bil nadel tudi res prazniško lice. Na ti-so-če ljudstva je privrelo od blizu in daleč, koikor doslej se nikdar od dobe taborov. Tolikih množic slovenskega ljudstva vseh stanov niso pričakovali prireditelji, se sanjalo se jim ni, da prihiti na njihovo povabilo toliko rojakov „v deželo rajskomilo“, odkoder je naš slavec S. Gregorčič vendar hrepenel „Nazaj v planinski raj“. Zato tudi ni bilo za toliko množico ne dovolj primerne prostora, ne jedij in pijač, ne dovolj postrežbe. Največji dunajski restavrant v Praturu bi ostal razorožen ob podobnem navalu. — Ako bi bili prireditelji imeli le približno sliko tega vrvenja, v kakoršni je večina pogrešala popolno naslado ob blagodejni zadostitvi človeških potreb, bili bi priredili to velikansko slavnost na kakem travniku in najeli več krmarjev, ki bi postregli vsaj z mrzlimi jedili. Ker je torej udeležba visoko presešla vsa pričakovanja, so nastale neizogibne zadrege, — kar naj gostje blagovoljno upoštevajo. Kakor se je tu pokazalo, bo treba zanaprej ob podobnih sestankih večje skrbnosti i za slučaj prav velike udeležbe. Taka — iznenadenja naj bi se ne ponavljala!

Danes ne moremo podati prave slike tega znamenitega sestanka, ker nam manjkajo podatki. Zato le nekoliko vtisov iz perea udeleženca, ki je došel v Rihemberg šele popoldne:

Par kočij iz Gorice je došlo že zjutraj, popoldne pa nepregledna vrsta žardinijer, dvo- in enovprežnih voz, kolikor jih je bilo le mogoče isti dan spraviti na noge. (Velikanska slavnost „ital. beneficence“ v Velodromu je silno podražila naše voznje v Rihemberg!) Sokol, delavsko podporno društvo z zastavo in svojim pevskim zborom, možki in ženski pevski zbor „Pevskega in glasbenega društva“ so nastopili korporativno, — in njim se je pridružilo veliko občinstva, seveda le iz onih vrst, ki ne zalujejo ob padcu očeta Pavlice. Ker je pa tistih, ki zalujejo, le neznaatno malo, se njihova odsotnost ni prav nič poznala. — Pridružilo se je društvo „Podgora“ ter „Solkanska Čitalnica“ s svojo častljivo zastavo, „Solkanski Sokol“, v Prvačini „Prv. Sokol“, v Dornbergu pa vrlo novo društvo „Naprej“ ter prvo pevsko društvo s tamburasi. Na Volčji-dragi so se pridružili Renčanje. Veselo so plapolale naše krasne trobojnice v jasni in čisti vipavski zrak! Prvačina in Dornberg v zastavah! Pred Rihembergom so društva izstopila in korakala proti vasi. — Pred slavolokom so čakali prej tje dosli gostje iz Trsta,

s Krasa in ostale Vip. doline z domačin vred; vseh je bila silna množica. Predsednik g. Pečenko je pozdravil goste v oduševljenih besedah, prav tako domača gospodična v imenu ženstva, na kar je odgovoril dr. Gruntar, — in z godbo na čelu smo odkorakali na slavnostni prostor. Takega spreveda naša lepa Vipavska menda še ni videla!

Iz Trsta (pač dolga pot!) je došel Sokol, društvo „Kolo“, oba v prav odličnem številu, odposlanci delavskih in drugih društev iz mesta in okolice, med temi društvo „Lipa“ iz Bazovice itd. Z Nabrežine pevski zbor, kateri že dolgo zaslužno slovi po Sloveniji itd. itd. Pač lepo od rodoljubov, ki so krenili tako daleč čez ves Kras v središče prelepe Vipavske doline, da povečajo narodno slavnost! Čast in hvala!

Da je došlo veliko gostov od vseh krajev, iz vseh podčavenskih vasij, iz Ajdovščine in sem preko Hublja umeje se samo po sebi.

Preč odrom je našla prostor morda četrtina vseh gostov. Predsednik je na kratko pozdravil, na kar je govoril dr. Treo. Njegov govor priobčimo v glavnih potezah. — Mešani zbor „Kolo“ iz Trsta je dovršeno zapel Bendlove vedno krasne „Križaci na morju“. Videlo se je, da društvo napreduje po lestvi napredka in dovršenosti. Škoda le, da ga nismo slišali v zaprtem prostoru. Dodalo je „Po zimi iz sole“. Dovršeno! — Za „Kolom“ je nastopil pevski zbor nabrežinski, ki je žel popolen vspeh. — Pohvaliti moremo pevsko društvo in tamburase iz Dornberga, ki so nastopili edini od — domačinov, in to v popolno zadovoljnost vsega občinstva! — Prvenstvo na odru je pa odneslo „Pevsko in glasbeno društvo“ iz Gorice, kakor so odnesli prvenstvo štirje telovadci „Tržaškega Sokola“ v telovadbi na drugo in bradlji.

Goriški mešani zbor je zapel vedno krasni Bartlov veliki zbor „Oj planine!“ in vsled burnega odobravanja dodal „Nazaj v planinski raj“, kateri se je spocel v Rihembergu, ko je S. Gregorčič ondi kaplanoval. Vspeh popoln. Zbor je vodil gosp. E. Sirca, ki je vodil tudi ob sklepu veličastno „Morje adrijansko“. Hvala mu! — Mladi pevski zbor našega „Delavskega podpornega društva“ pod vodstvom g. Bajta nas je vse kar iznenadil; zapel je prav dovršeno „Na planine“. Častitamo društvu na tem napredku! Le pogumno naprej!

Telovadili so Sokoli iz Trsta (— štirje izvezbani starejši telovadci —) in iz Gorice (— šest, večinoma mlajših začetnikov —). Tržaški telovadci so dokazali zares mojstersko dovršenost, s kakoršno se naši mladi Sokoli v Gorici ne merijo. Zaslugam priznanje! — To dejstvo naj naše vrle mlade telovadce le vspodbudi k trajnosti v telovadbi! — Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo vsaki vaji, vsakemu telovadcu. — Tudi vesela prikazen.

Po 7. uri je pričela plesna zabava, ki je bila uravnost velikanska! — Večina tržaskih gostov je odšla proti 9. uri; v Gorico so odhajali prvi vozovi že okoli 8. ure, večina pa proti 10. uri. — Vsakdo je nesel seboj prepričanje, da je bil to jeden največjih narodnih sestankov na Vipavskem. Želimo le, da bi se ponavljali zdaj tu zdaj tam po lepi Vipavski dolini, oziraje se vselej na pogreske, ki naj se po možnosti odpravijo!

C. kr. profesor Berbuč v deželnom šolskem svetu. — Dr. Rojic je dobro vedel, zakaj je še ob pričetku razkola l. 1899. gmel proti Berbuču, nazivaje ga c. kr. Beschwichtigungshofratha. Ako je bilo to resnično že takrat, kaj naj rečemo o njem danes? Prof. Berbučca ideal je: dobiti v svoji profesorski službi popoln odpust, dokler bi mu v lepem miru ne dotekla cela penzija. Dr. Gregorčič je na Dunaju že posredoval v tem smislu, ali dobil je odgovor, da tako hitro to ne gre, ker bi zbudilo preveč pozornosti, kajti podobnih slučajev je bilo doslej malo... in nasprotna (naša) stranka bi ne molčala... Da bi pa vlada čimprej prišla do drugačnega mnenja ter mu dala dopust, kajti šola mu je radi „premnogih opravil“ prava muka, je bil res izredno „prijeden“ in „brdak“, da so ga bili prav veseli na vladnih mestih. Grof Gošs mu je osebno (— ko se mu je šel poklonit v Trst! —) izrekel veliko zadovoljnost, da je prišel on, c. kr. profesor, v c. kr. deželni šolski svet. Še Pajerju manjka naslov „c. kr.“, pa bi ta deželna šolska oblast res ne mogla biti bolj — cesarsko-kraljeva!!

Zdaj pa konkretni zglede, kako smo Slovenci zastopani v deželnem šolskem svetu.

V soboto je bila seja. Vedelo se je, da pridejo v tej seji prav znameniti sklepi na vrsto. Šlo je za razna imenovanja, med drugimi tudi predložitev učiteljic na dveh novih nemških razredih c. kr. deklisne vadnice. Za te dve mesti sta prosili tudi dve Slovenki — in sicer obe klerikalki. Jedna je celo tajnica katoliškega društva učiteljic, jo proglašajo za najboljšo učiteljico v „Sol. Domu“, ima vse izpite tudi za nemške šole, po vrhu celo izpit za meštanske šole, ima že dovolj prakse..... Oče druge je znamenitih sodelavec v klerikalnih vrstah; vzgojena je na nemškem učiteljskem, in nemščina jej gladkeje teče nego slovenščina. — Njiju tekmovalki sta v vsakem oziru slabše kvalifikovani zacetnici. — toda trdi Nemki.

Človek bi mislil, da bo c. kr. prof. Berbuč navzoč vsaj v tako važni seji deželnega šolskega sveta; saj je slo ob enem za klerikalni Slovenki, katerima „kavci“ morajo pomagati tudi iz dolžnih strankarskih ozirov.... Mi hudiču zapisani „liberavci“ bi raje videli te dve gospodični nego dve trdi Nemki na c. kr. učiteljskem.

Svoječasno smo že povedali, da imajo klerikalci, ako le hotejo, večino v deželnem šolskem svetu..... Grof Gočss to dobro vé. Dasi ga ni bilo že k raznim sejam, je pa v soboto prisel, a od klerikalnih je moral jeden izostati, ako je hotel namestnik zmagati. In kdo naj bi to bil? — I nu, za Boga, kdo drugi, ako ne c. kr. profesor Janez Berbuč izpod Čavna? Imel je namreč neko drugo „uradno“ opravilo kot deželni odbornik, ki bi se bilo lahko izvršilo kedarkoli. Toda izgovor je dober, če ga pes na repu prinese! In tako je zmagal grof Gočss s svojimi čisto nemškimi prosilci in prosilkami!

Nekdo je slučajno čul grofa Gočssa, ki je bil ob odhodu kaj veselega lica (zjutraj je kazal še skrbne gube na čelu), da je dejal: „Heute war ein schöner Tag für mich! Ich danke, ich danke!“ (Ne jamčimo za vsako črko; popravek ali elementi je torej mogot!) — Radi verujemo! Pricakujemo v plačilo čim prej — stalen odpust c. kr. profesorja Berbuča. Saj mu je res mučno danes tisto ubijanje algebre v trde glave „paglavcev“. Strašno je sit takega dela! In pa tudi to: ali je dostojno tako opravilo za njega, deželnega poslanca, odbornika in člana c. kr. deželnega šolskega sveta, torej dostojanstvenika, ki pride lahko vsak hip v družbo mogočnih gospodov ministrov ter celo vsak čas lahko pred obličje samega Njegovega Veličanstva?! Torej le hitro z odpustom! Zaslužil ga je že prav posteno! — Ti narod slovenski pa, tvoja prokleta dolžnost je, da ploskaš toliki delavnosti c. kr. prof. Berbuča in moliš Boga, da mu ohrani zdravje pa pravo pamet vsaj do Metzulemove starosti.

Novi nadškof in Lahi. — Naši kavci niso pričakovali monsigr. Jordana, marveč Mahniča, Lahi pa so mislili na Flappa. To je bilo jasno iz njihove pisave. Ko je bil pa imenovan monsigr. Jordan, je pisal na primer goriski „Corriere“, pod vtisom nekakega presenečenja, da je Jordan „zaprt knjižna“, da ga torej ne poznajo, „L' Istria“ v Poreču pa je pisala kar najbolj goreče o Flappu. Hvali ga, kako da dela res v apostolskem smislu v svoji škofiji ter da se mu je zgodila velika krivica, ker ni bil imenovan on. Istrski list je tega mnenja, da je storil toliko za cerkev, da bi mu pritikal na vsak način nadškofijski sedež v Gorici, na kateri spada le že izkušen škof. Tukajšnji „Corriere“ je dotični članek hitro ponatisnil; poprej se je sodilo pri nas, da Flapp sploh ne reflektira na nadškofijsko mesto, ter da se noče ločiti od Poreča.

V težkih odnosih torej nastopa novi prem. nadškof in knez Jordan svoje težko mesto. Niso ga pričakovali ne klerikalni Slovenci ne Lahi. Prvi so hoteli intransigenta, da bi z njegovo pomočjo tirali do skrajnosti svojo klerikalno politiko z zlorabo vere in cerkve, Lahi pa so hoteli poreškega Flappa, da bi z nadškofijskega sedeža v Gorici tim bujnejše se razvijala italijanizacija po naših deželah. Ali ni prisel ne eden ne drugi, marveč monsigr. Jordan. Ali ne pomeni to, da ne tičeta na nadškofijsko mesto ne kak Mahnič ne kak Flapp, marveč mož pravega apostolskega duha?! Ali ne vidimo prav v tem — božjega prsta, katerega so hoteli kavci obrniti na Mahniča, Lahi pa na Flappa, da ni bil izvoljen ne prvi ne drugi?

Pricakujemo zato tudi, da že upeljani poskusi napeljanja vode na svoj mlin od

strani kavcev in Lahov ostanejo brezvspešni. V nadškofijski palači potrebujemo visjega duhovnika v pravem pomenu besede, vse drugo ostani izven nje!

Sodnijski uradi z okrajne in okrožne sodnije se preselijo do sobote v novo justično palačo. Dotle prepeljejo tudi jetnike v novo poslopje. V ponedeljek 23. t. m. prične redno postovanje okrajne in okrožne sodnije v novi palači. Isti dan prične tudi porotne obravnave.

Z devinske postaje. — Pišejo nam 13. t. m.: Minulo nedeljo bi se bila pripetila kmalu nesreča na devinski postaji. Potniki so vstopali ravno v vozove brzovlaka, kar pridirja siloma po nasprotni progi drugi vlak iz Gorice. Nastala je zmešnjava. Jedni so kričali in mahali z robc, da se ustavi, drugi zopet tekali zbegani semtertja. Konečno se je vlak vendar vstavil, a stroja sta bila že drug pri drugem. Potniki, med njimi znana člana družina Hausner - Dekleva, so stali sredi obeh tirov in nekateri niso vedeli, kaj narediti in kam iti v tej zbeganosti.

Te nezgode bode menda kriva nezadostna pazljivost čuvajev na devinski postaji. Sliši se govornica, da je čuvaj zabil zapreti rudečo tarčo v znamenje, da je prog zaprta.

Ali nima južna železnica boljih in pazljivovih uslužbencev?

Dr. Žilindra in „Domovina“. — Dr. Šustersič je tožil g. A. Bega, bivšega urednika „Domovine“, radi žaljenja časti. Dasi je g. Beg nastopil dokaz resnice ter hotel nastopiti pred porotniki, dasi je on zalil dr. Šustersiča, — vendar se je ta zdaj skril ter se zadovoljil z izjavico se da njega uredništva, da obžaluje vsebinsko onega članka, ker lista namen ni, osebno dotikati se dr. Šustersiča: — „Slovenec“ je ponosen na tako „poravnavo“. Mi pa pravimo: Dr. Š. je sramotno zbežal! — Ali zanimivo je, da „Slovenec“ zdaj „Domovino“ poštevajo že kar med „svojo gliho“. Častitamo, častitamo, stajerska gospoda! Le ubijajte narod s klerikalno temo, boste že videli, kako daleč pridete.

Pelagra v Furlaniji. — V Flumičelu in v Škodovaki so zatvorili te dni kuhinji, ki sta delovali od 23. aprila do 2. t. m., torej 41 dnij. V Flumičelu so hranili 45 bolnikov, to je 30 žensk, 15 moških v starosti od 5 - 50 let. Vspeli so povoljeni, ker so se poredili ter so tudi bistrejšega duha. Stroškov je bilo K 737.56, torej samo 40 vin. za osebo na dan. V Škodovaki so zdravili 14 oseb, to je 6 moških, 8 žensk, v starosti od 7 do 49 let. — V občini Perteole razsaja pelagra posebno hudo. Tam je od 800 prebivalcev 40 bolnih na pelagri. Zato kliče občina na pomoč. — Take kuhinje otvarjajo od časa do časa.

Ubogi Poljaki. — Skoro dan za dnevom videmo v Gorici Poljake, največ v narodnih nošah, katere peljejo v zapor, iz zapora pred sodnijo, kjer dobijo po 7 do 14 dnij kazni, nazaj v zapor potem pa morajo odriniti proti domu. Ti reveži se nadajo, da bodo prišli srečno čez avstrijsko mejo v Italijo in od tam v Ameriko, ali na meji, posebno v Krminu, jih polovijo kar po vrsti, nakar sledi to, kar smo povedali gori.

Te dni se je godilo tako 6 Poljakom iz Galičije. Imenujejo se: Vaselov Peter, Tyn Ivan, Timojnko Dimetriji, Petrovski Peter, Bodna Božidar, Insreszynin Milko. Morali bodo čakati še doma, da pridejo iz vojaških let.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije glediščnih igralcev. Opozarjamo čitatelje, da bode zrebanje nepreklicno dne 19. junija 1902. — Posamezni dobitki se izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (Dalje.) — Zbornica je vsprejela v vseh treh čitanjih inicijativne predloge glede spremembe zakona o odpisovanju zemljiškega davka. Na to se je zapričela razprava o zakonskem načrtu glede delavnega razmerja delavcev na gradnjah državnih železnic.

Železniški minister dr. pl. Wittek je povdarjal, da je ta zakonski načrt sad večletnih študij. Omenjal je z zadoščanjem, da se temu načrtu ni od nobene strani resno prigovarjalo ter so se tudi uprave zasebnih železnic izjavile pripravljene vsprejeti ga. Glede določitve najdaljšega urnika, izjavil je minister, da istega ni mogoče skrajšati od 11 na

10 ur. Menil je, da je institucija delavskih knjižic ugodna za liste, ki preminjajo svoje bivališče. Zbornica je na to vsprejela načrt v vseh treh čitanjih, izpustivši § 45. in s spremembo, da delo dečkov ne sme pričeti pred 6. uro zjutraj in da se ne bo smelo povisati delavnega časa, ki je veljaven od 1. junija, če tudi bo manjši od onega, ki ga določa zakon. Slednjic je bil vsprejet tudi predlog posl. dr. Eisenkolba, ki zahteva od vlade predložitev zakonskega načrta glede hišnega in najemnega davka.

IX. glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. — V četrtek dne 12. t. m. se je vršila v Opatiji glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Vkljub neugodnemu vremenu je prišlo na skupščino jako mnogo gostov od vseh strani Istre ter iz Dalmacije, Reke, Susaka, Trsta in Trsata. Svečanost je začela s sv. mašo. Ob 12. uri je bil banket. Kakih 50 gospodov in gospa se je zbralo v veliki dvorani „Grand hotela“, kjer so ob živahnem razgovoru ostali keke 3 ure.

Na to so gostje odšli v prostore „Zore“, kjer je že čakala velika množica in se je skupščina takoj začela. Isto je otvoril predsednik, g. prof. Spintič.

Predsednik je med drugim povdarjal razloge, radi katerih je družba nastala in ki še vedno obstoje. Naglašal je posebno prizadevanje tujincev, ki bi hoteli tudi s šolo podjarmiti naš narod v Istri. Zatem je navajal na kratko, kar je ravnateljstvo storilo od lanijskega leta sem, in to vse z dobrovoljnimi prispevki Hrvatov in Hrvatice.

Tu se je dotaknil tudi velikega komersa in plesa, prirejenih v Zagrebu družbi na korist. Zahvalil je vse in prosil, naj tudi v bodoče podpirajo družbo v njenih plemenitih namerah.

Istotako z odobravanjem sti bili vsprejeti tudi obsirni poročili družbinega tajnika gosp. Viktorja Cara Emina in blagajnika dr. a. Nikole Fabjančiča.

O delu našega ravnateljstva pričaja tajnikovo poročilo. Iz poročila blagajnikovega pa moramo zabeležiti jako ugodno in jako tolažljivo dejstvo, da je namreč v minolem upravnem letu družba s prihodom nadkrillila vsa prejšnja.

Važen ruski glas o govoru cesarja Viljelma II. v Marienburgu. — „Peterb. Vjedomosti“ pišejo o govoru cesarja Viljelma v Marienburgu sledeče: „Časi nemškega viteškega reda in enakih družb so minuli. Sedaj se vodijo kulturni boji s pomočjo šole, cerkve in literature. Kdo je kriv na tem, da Nemčija ni mogla podati svetu drugega Goethe-ja, niti drugega Beethovena, niti drugega Kanta?! Kdo je kriv na tem, da nemški militarizem ni mogel rešiti nemške stvari v obmejnih pokrajinah?! Kdo je slednjic kriv na tem, da se nemška kultura ne more vzdržati, čim naleta na kulturo drugih narodov?! Nasilne odredbe ne izdajajo prav nič tam, kjer je vse odvisno od notranje moči tega ali onega naroda. Nemci so zamogli slaviti kulturne zmage le tako dolgo, dokler se obdajajoči jih narodi se niso zavedali svojih moči, dokler se niso spoznavali svoje kulturne posebnosti. Njihovo samospoznanje pa raste z vsakim letom in v isti meri propada germanizacija. — Govori, kakor oni v Marienburgu, ali oni, ki ga je nekoliko pred tem govoril Bülow, ne morejo zadržati naravnega procesa. Oni dokazujejo le obnemoglost nemške kulture, ki se zastoj trudi, da bi zopet dosegla svoji nekdanji pomen.“

Na Fužinah pri Reki je umoril trgovec Mance svojo ženo, potem pa še samega sebe. Mati je dajala sinu potuho, da je jemal denar iz prodajalne, čemur se je oče protivil. V nedeljo sta se radi tega skregala in prišlo je do umorov. Ko je sin to izvedel, je zbežal, ne ve se kam.

V Poljanah nad Škofjokoko, tam kjer je doma dr. Tavčar, so ustanovili klerikalci konsumno društvo, mlekarino, hranilnico in posojilnico. Dr. Šustersiču je bilo na tem, da pokaže glorijsko svojega gospodarskega talenta prav v Tavčarjevem rojstnem kraju. Ali kaj se je zgodilo. Konsumno društvo, „zadrega“ mu pravijo kmetje, umira, in primanjkljaja je več nego 10.000 goldinarjev, mlekarina počiva, v hranilnici pa je zmanjkalo nekaj tisočakov. France Grošelj je bil tako goreč pristaš tega gospodarstva, da je bilo njegovo geslo: Konsum moramo imeti že dr. Tavčarju na kljub. Te dni pa so orožniki pritirali v zapore v Škofjokoko tega Franceta Grošlja, ker ga sodnja dolži, da je pri poljanski posojilnici poneveril nekaj tisočakov. Pri po-

družnici „zadrega“ govorijo tudi o nekakem „primanjkljaju“.

Kmet, varuj se klerikalnih gospodarskih društev, ako hočeš dobro samemu sebi. Kdor se preveč vtiča v taka društva, temu preti izguba ali pa še celo — luknja!

Italijanska kraljica Jelena je ponosna na svoj slovanski rod. Na svoj dvor je poklicala več srbskih dam, da more z njimi vedno govoriti v svojem jeziku. Po njeni volji pride tudi do — srbskih stolic na nekaterih italijanskih vseučiliščih. Bilo bi prav in Italiji sami na veliko korist, ako bi se kaj storilo i za — beneške Slovence. Čas za to je ugoden, kajti Italija se mora nasloniti na Slovanstvo, ako hoče sebi dobro. Simpatije in podpora stotimiljonskega Slovanstva morejo Italiji več koristiti nego vsi prijazni smehljaji ošabnega Germanatva!

Za znižanje hišnega davka. — Te dni je prišla k ministerskemu predsedniku deputacija 40 društev hišnih posestnikov iz vseh delov Avstrije posredovati za znižanje hišnega davka. Finančni minister je izjavil, da se vsrjijo v tej zadevi že študije v ministerstvu. Vlada predloži jeseni tozadevno predlogo.

Železnice v Bosni in Hercegovini. — Uradni list je objavil zakon od 8. t. m., glede gradnje železnice od Sarajeva do meje Sandžaka v linski dolini pri Uvacu s stransko črto do srbske meje pri Nardistu, Bugojno-Aršan in Doboj-Šamac.

Trgovaška in obrtna zbornica krajjska je volila svojim poslancem v deželni zbor g. dr. Danila Majarona, kateri je zastopal poprej mesto Idrijo. Zbornica je storila jako pameten korak, da je vrnila deželnemu zboru moža, kateri je bil tam vedno na svojem mestu.

Ruska vlada proti Poljakom. — Govori se, da prične ruska vlada postopati s Poljaki mnogo milejše nego doslej. „Vedomosti“ v Petrogradu so prinesle oster članek proti ruski cenzuri med Poljaki, ki pa ni bil zaplenjen ob splošnem začudenju. Car je rekel baje, da se mora upoštevati politične pravice slovanskih rodov ter da so deloma ministri že preveč zlorabljali njegovo ime pri policijski gonji proti Poljakom, česar pa car noče več trpeti.

V Št. Rupertu pri Celovcu vzdržuje Ciril-Metodova družba slovensko ljudsko šolo. Prosili so pa pravico javnosti, ali naučno ministerstvo je prošnjo odbilo. Tako delajo s slovenskimi šolami, pa če so še tako potrebne, dotim dajajo nemškim in laskim šolam med Slovenci, ki so nastavljene za potujčevanje, kaj radi pravico javnosti. Potem pa imajo se drznost trditi, ča se ne potujčuje našega naroda! — Slučaj v Št. Rupertu pač treba poslancem prijeti ter storiti potrebne korake.

Jan Kubelik v Londonu. — Slavní umetnik Jan Kubelik je nastopil takoj po povratu iz Amerike, kjer je proslavil svoje in češko ime v novem svetu, novo pot na Anglezko. Zbral je člane bivše „Česká Filharmonie“, postavil jej na čelo proslulega umetnika Nedbala (znanega tudi Goricanom iz „českega kvarteta“, ki je sviral v dvorani Central) ter šel v London. Kubelik in njegov orhester so dobili srca Angležev; češko ime je ondi zaslovelo; češki umetnosti se oduševljeno klanjajo sicer hladni Angleži. — Orkester stane Kubelika 4000 gld. za vsak nastop. Najslavniji londonski orkester bi dobil le za 1200 gld. Iz tega je razvidno, da je Kubelik velik zrtvoval v čast in slavo češkega naroda. Vkljub temu so se dobili češki listi, ki so mu očitali dobičakeljnost; napadli so tudi Nedbala. Proti tej nesramnosti so se odzvali vsi člani Č. F., v „Politiki“ pa jih odločno zavrata prof. Herman Koenig, profesor na londonskem konservatoriju. — Nehvaležnost je posebno svojstvo Slovanov!

Sarajevska „Nada“ vedno pazljivo sledi vsaki književni novosti na Slovenskem. Zadnji čas je priobčila dve obsirni razpravi in oceni knjig „Slovenske Maticе“. Zdi se nam, da tako lepih ocen še v slovenskih listih ni bilo. — Sploh je ta „Nada“ prekrasen ilustriran list, ki bi moral ležati na mizah vseh naših bralnih društev.

Burl. — Števílo Burov, ki so se doslej udali, znaša 16.500 oseb. Bolha, Devet in Delarey pridejo prihodnji mesec v Evropo.

Novojez vestí. — Sodnja v Parizu je vstavila plače 10 zupnikov iz departementa Garonne radi volilnih agitacij. (Koliko bi jih morali obsoditi pri nas, ako bi imeli tak zakon!) — V državnem zboru razpravljajo včeraj in danes o načrtu zakona glede obdajanja voznih listkov. — V Milanu in v Neapelju stavejo uslužbenci na tramvajih. — Na Ogerskem so bile te dni velike povodnji. Mesto Szamos je v nevarnosti. Selve uničene. — V Meranu je pal sneg globoko v nožje gorovja. — Deželni zbori bodo sklicani v kratkem.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
pariške zadnje novosti
kupite najprej in nasenete pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.

Z ozirom na šele jako kratko
dobo moje trgovine, stojem si
v največjo čast javiti, da sem
že dobil od mnogobrojnih la-
stnih dam jako lastava pri-
znanja in cenil-
cijah in cenil-
modercih.

in je radi tega se pri meni
vsake kakor se vidijo
Vse moderce kakor drugod.
cenejo kakor drugod.

Pozor!

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se ta mesec preselijo c. kr. okrajna in okrožna sodnija, c. kr. davkarinja in drugi uradi v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si dovoljuje podpisani priporočati slavnemu občinstvu na deželi svojo dobroznano gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)
v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro kuhinjo ter toči izvrstna bela in črna domača vina. Preskrbljeno je s sobami za prenočišča ter s hlevi za konje in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na deželi se toplo priporoča udani
Ivan Katnik, lastnik.

Išče se učenca ali praktikanta za modno trgovino.

Ponudbe sprejema **J. Zornik** v Gorici v Gosposki ulici.

A. Micon, mehanik in elektrar

v Gorici, Židovska ulica št. 29 sprejema naročila na sivalne stroje proti gotovini s 35% popusta iz prvih tovarov. Sprejema poprave po nizki ceni z jamstvom od 6 mesecev do 1 leta. Pumpe itd. Instalacija električnih zvončkov lastnega izdelka, aparatov za signale, strelododov ter izvršuje vsa v elektriciteto spadajoča dela. Vse izdeluje sam, točno ter v ceno. Se toplo priporoča udani
Anton Micon.

Dobre ure in po ceni!
s 3-letnim pisemnim jamstvom razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (Rin)
Hanns Konrad,
Ivan v iz zlatice — Most (Česko).
Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.
Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastonj!

Hiše in zemljišča na prodaj.

Podpisani si usoja naznanjati, da ima na prodaj dve lepi hiši; pri vsaki hiši je tudi malo zemljišča in lepo dvorišče. Hiše se nahajajo na lepem kraju mesta. Ena hiša stane **5.500 gld.**, druga hiša stane **3.300 gld.** Natančneje se izve pri gosp.

Josipu Kocijančiču v Gorici,
Stračice št. 14.

Išče se za Gorico mladega, zmožnega

komija

za trgovino z drobnim blagom, večšega deželnih jezikov.

Ponudbe, opremljene s spričevali ter dobrimi referencami je pošiljati na naše upravnništvo pod H. B. Z.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadrugnikom.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vlpavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba počena

Najboljše sredstvo zoper

ščurke

se dobiva po 1 krono in K 1-50
v škatljicah pri Otonu Homannu v Radovljici - Kranjsko.

Rimske toplice.

Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°-40°. Doba traja od 15. maja do konec septembra. Zdravijo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakitične in ženske bolezn.

Leta 1681. v Gorici ustanovljena tvrka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za nrtvaske potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Nova knjiga!

Nova knjiga!

Koncem junija t. l. izide knjiga:

Na novih potih. Almanah. Izdala slovenska mladina.

Poleg velike množine beletrističnega gradiva bo obsegala knjiga nekaj zanimivih znanstvenih študij. Zastopane bodo poleg najboljših slovenskih modernih pisateljev tudi nekatere mlade, dobre moči.

Knjiga bo obsegala 208 strani in stala 1 K 70 v, s pošto 1 K 80 v. Vsem prijateljem slovenske literature knjigo že sedaj toplo priporočamo.

Naročila sprejema stud. phil. Davorin Mastnak, Dunaj, universiteta.

Odlikovana
kleparska delavnica

Artur Makutz - Gorica

Ozka ulica št. 1.

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času. Prevzema naročila za vpeljavo strelododov, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Prireja vpeljavo vode z cevni vsake vrste. V lastni zalogi ima stroje za žvepljanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti peronospori ponovljene po Vrta: relovci sestavi); mehove za žvepljanje grozja raznih sistemov itd. itd.

Postrežba točna. — Cene zmerne.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

**Nova
kleparska delavnica**

v Gorici,

ulica Sv. Antona št. 1.

Podpisani se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi za izdelovanje vseh kleparskih izdelkov, kakor: ocvij za vodo, žlebe za stavbe, kuhinjske priprave itd. Prevzema tudi vsako popravilo po zmernih cenah. Zagotavlja točno postrežbo, udani

Karol Čufer,
klepar.

Čistilna voda „Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in inozemskih zdravniških avtoritet kot najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se radi množine soli »Glauber« in grenke soli, katero ima v sebi ter s svojim hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Zadnji teden.

**Srečkanje
nepreklicno**

19. junija 1902.

Loterija gledaliških igralcev

(glumačev)

1 glavni dobitok po	50.000 K
1 » » » »	5000 »
1 » » » »	3000 »
2 glavna dobitka »	2000 »
5 dobitkov »	1000 »
10 » » » »	500 »
20 » » » »	200 »
60 » » » »	100 »
100 » » » »	50 »
300 » » » »	20 »
3500 » » » »	10 »

Srečke po 1 krono

priporočaj:

G. Gentili, V. A. J-na, Michelstädter & Co.
in A. Pincherle menjalnice v Gorici.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagatelje, s 10% odbitkom v gotovem denarju.